01/08/2025

2 Αυγούστου 1992 στα Τίρανα ενθρονίζονταν ο Αναστάσιος… και η Μεταμόρφωση στην Καβάγια

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Αλβανίας

Μια τυχαία συνάντηση σε κάποια στάση της διαδρομής απ’ τα Τίρανα για τη μεθόριο με την Ελλάδα, με τον Μητροπολίτη πρώην Άρτας κ. Ιγνάτιο, την ημέρα της κηδείας του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας κυρού Αναστασίου, αναμόχλευσε μνήμες απ’ την Ενθρόνιση του, στις 2 Αυγούστου του μακρινού 1992.

Καλό είναι να μοιράζεται κανείς τέτοιες μέρες τις αναμνήσεις και το συναίσθημα. Όταν μάλιστα αφορούν σε ιστορικά γεγονότα, Διότι η εκλογή και η ενθρόνιση του Αρχιεπισκόπου Αναστασίου αποτελεί σταθμό όχι απλά για την τοπική Ορθόδοξη Εκκλησία. Είναι ιστορικό γεγονός για την καθολική Ορθοδοξία.

Για τον τόπο προφανώς και κρίνεται εκ των αποτελεσμάτων τι σημαίνει η αποδοχή της θυσίας αυτής από πλευράς του Αρχιεπισκόπου Αναστασίου- είχε τότε ειπωθεί από καλούς γνώστες των εκκλησιαστικών «…ότι έριξαν τον Αναστάσιο στο λάκκο των λεόντων». Έχουν τόσα πολλά γραφεί και μένουν άλλα, πολύ περισσότερα, ακόμη που με την μαρτυρία και τεκμηρίωση του πολλοί δύναται να συμβάλουν.

Η συνάντηση στην Μουζακιά με τον σεβαστό γέροντα Ιγνάτιο εκτός πρώτα μου θύμισε ότι απ' τα Τίρανα επέστρεψα με το λεωφορείο της συνοδείας του. Για την εποχή η εξεύρεση ενός μέσου για το ταξίδι δεν ήταν μια εύκολη υπόθεση.

Και επίσης επέσυρε απ' τα ενδότερα της ανάμνησης τη στενοχώρια που είχα εισπράξει καθώς μετά τον όλο θόρυβο που είχαν προκαλέσει εχθροί της Ορθοδοξίας την ώρα της ενθρόνισης και το κλίμα που καλλιεργούσαν τα αυστηρώς κρατικά ελεγχόμενα Μέσα Ενημέρωσης, το κλίμα ήταν βαρύ και πολλές οι ανασφάλειες για το μέλλον και την προοπτική. Εξ άλλου ήταν σε όλους έντονη η αίσθηση ανησυχίας. Ο μόνος νηφάλιος και πράος θα μπορούσε να πει κανείς ότι ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος.

Στη συνοδεία λοιπόν του Μητροπολίτη Ιγνατίου ήταν και μοναχές οι οποίες, όταν σταματούσαν τους ψαλμούς επαναλάμβαναν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο: «… που τον αφήσαμε τον Αρχιεπίσκοπο Αναστάσιο…».

Και για μεν εκείνους που είχαν έρθει να μετέχουν της χαράς του γεγονότος υπήρχε το άλλοθι του επισκέπτη – παρόλο που γνωρίζουμε ότι καθόλου έτσι δεν ήταν και το απέδειξαν με την πολύμορφη συνέχεια στην προσευχητική συμμετοχή στην προσπάθεια ανόρθωσης της τοπικής Ορθοδόξου Εκκλησίας – για μας όμως υπέρ των οποίων ο Αρχιεπίσκοπος αναλάμβανε να σηκώσει το Σταυρό τι σήμαινε;

Πως φεύγαμε αλήθεια απ' τα Τίρανα;

Είχαμε φτάσει απ' το Αργυρόκαστρο το απόγευμα της 1ης Αυγούστου, Σάββατο απόγευμα με ενθουσιασμό και χαρά. Το βράδυ όμως ήρθε η πρώτη ανησυχητική προειδοποίηση από το περιεχόμενο σχετικού δελτίου ειδήσεων του μοναδικού κρατικού τηλεοπτικού σταθμού. Έτσι ξημερώσαμε μέσα σε ατμόσφαιρα χαρμολύπης στην ύπαιθρο, κάτω από τα παράθυρα πολυκατοικίας όπου μετά δυσκολιών είχε βρεθεί κατάλυμα για τον έως τότε Πατριαρχικό Έξαρχο. Μαζί με τον τότε διερμηνέα του και σήμερα Βουλευτή και απ' τους αυθεντικότερους και γνήσιους εκπροσώπους της γηγενούς Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας και της Ορθοδόξου Κοινότητας κ. Βαγγέλη Ντούλε…

Απ' την Τελετή της Ενθρόνισης είναι έντονη η ανάμνηση της παρρησίας και

ψύχραιμης διαχείρισης της κατάστασης απ’ τον Αρχιεπίσκοπο. Η ηχώ του Ενθρονιστήριου του Λόγου θα συνεχίσει να διαχέεται και το περιεχόμενο του να έχει διαχρονική αξία. Αφενός διότι περιγράφει με σαφήνεια την κατάσταση που επικρατεί εκείνη την εποχή αλλά και την προοπτική που διανοίγεται.
Αξίζει να αναφερθεί η επιμονή του για την μη αναβολή του προγραμματισμένου επισήμου γεύματος. Ο μακαρίτης π. Σπυρίδων Σημαντίρης και ο Πρόεδρος τότε του Αρείου Πάγου συγχωρεμένος Ευάγγελος Κρουσταλάκης αρχοντικοί στην φιλοξενία και με έκδηλη τη χαρά της χαράς του Αρχιεπίσκοπου και της Εκκλησίας.

… Της Μεταμορφώσεως στην Καβάγια

Οι αμέσως επόμενες μέρες της Ενθρόνισης αφενός ενείχαν τη χαρά της συνολικής από όλες τις Εκκλησίες αποδοχής της ενθρόνισης του Αρχιεπισκόπου δια της ανταλλαγής των Ειρηνικών ως επίσημο επισφράγισμα του ιστορικού γεγονότος, αφετέρου της διαιώνισης της εθνικιστικής προπαγάνδας. Που ιδιαίτερα δημιουργούσε κλίμα ανασφάλειας και φόβου σ’ εμάς τους ελαχίστης πείρας και εμπειρίας σε ανάλογα ζητήματα.

Κι εδώ αξίζει η αναφορά στην απόφαση του ήδη κι επισήμως Αρχιεπισκόπου Αναστασίου ώστε για την μεγάλη γιορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου να επισκεφθεί την Ορθόδοξη κοινότητα στην κωμόπολη της Καβάγιας. Ήταν μια πραγματική παλαϊκή συμμετοχή στον Ναό της ιστορικής αυτής κοινότητας – κυρίως Ελληνοβλάχων στα παράλια της Αδριατικής- που σεμνύνεται στον Άγιο Νικόλαο, που την είχαμε ανάγκη κυρίως οι λιπόψυχοι λαϊκοί με στοιχείο την πλήρη άγνοια μας στα περί της Πίστεως και του Μυστηρίου της Εκκλησίας.

Μετά τη Θεία Λειτουργία μια μακρά πρωτότυπη Λιτανεία απ’ τον Ναό – είχε μετατραπεί σε «πολιτιστικό κέντρο» της αθεϊστικής προπαγάνδας και απ’ τους πρώτους που με τη μέριμνα του Αρχιεπισκόπου αποκαταστάθηκαν – στην κεντρική λεωφόρο και με προορισμό το κοιμητήριο της πόλης αυτής. Όπου ο Αρχιεπίσκοπος έχοντας βαθιά επίγνωση των συμβολισμών διάβασε χάρη της οικογενείας Τρισάγιο για τον αδίκως υπό του καθεστώτος δολοφονημένου νεαρού Ιωσήφ Μπούντα. Πρόκειται για έναν απ’ τους μάρτυρες των αντικαθεστωτικών διαδηλώσεων στη χώρα και επί το πλείστον απόδειξη ότι οι Ορθόδοξοι στον τόπο έχουν ιστορία συμβολής στην εδραίωση συνθηκών αξιοπρέπειας, ανθρωπισμού και κοινωνικής ελευθερίας.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος όχι τυπικά αλλά γιατί είχε συνείδηση όλων τούτων προηγούνταν της Λιτανείας αυτής. Για να διαβάσει όλη την Εξόδιο Ακολουθία που Ιωσήφ είχε στερηθεί λόγω καταστάσεων.

Και στη συνέχεια στο δρόμο προς τα Τίρανα το «πλούσιο» σύνηθες γεύμα του κατά τις συνεχείς περιοδείες και ταξίδια, σε περίοδο μάλιστα νηστείας με το ξηραμένο ψωμί –περιζήτητο στην Αλβανία εκείνης της εποχής, λίγο πεπόνι και σταφύλια που είχαν δώσει οι πιστοί της Καβάγιας μην έχοντας τι άλλο να προσφέρουν.

Κυρίως όμως είχαν προσφέρει το μήνυμα ότι οι Ορθόδοξοι είχαν βρει τον ποιμενάρχη που είχαν στερηθεί και ότι δεν θα το έβαζαν κάτω παρά τις πιέσεις…

Ο. Μπ.